

13087

Ծ Ր Ա Ք Ի Ր

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ ԴԻԻԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱԶԳԱՅԵՆ ԸՆԴԷ, ԺՈՂՈՎԵՆ

13087

ԴԻԻԱՆ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆԻ

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱԿԱՆ ԴԻԻԱՆԱՏՈՒՆ

1. Ազգային Պատրիարքարանը ունի երկու Դիւանատուն,

Ա. — Փոխանորդական Դիւանատուն
Բ. — Պատրիարքական Դիւանատուն:

2. Փոխանորդական Դիւանատունը կը վարէ՝ Կ. Պոլսոյ բոլոր թաղերուն և Կ. Պոլսոյ ենթարկուած ամէն հաստատութեանց գլխական գործերը:

3. Պատրիարքական Դիւանատունը կը վարէ Կ. Պոլսոյ թեմին (Փոխանորդական Դիւանին միջոցաւ), Տաճկաստանի գաւառական թեմերու, Երուսաղէմի Պատրիարքութեան, Սիւրի եւ Աղթամարի Կաթողիկոսութեանց, ինչպէս նաեւ արտասահմանի մէջ Պոլսոյ Պատրիարքութեան ենթակայ թեմերու և Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան հետ Պատրիարքարանի Դիւանական գործերը:

Պատրիարքական Դիւանատունը կը վարէ նաեւ Բարձրագոյն Դրան հետ ամէն յարաբերութիւնները:

4. Պատրիարքական Դիւանատունը՝ ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 13-րդ յօդուածի, կը բաժնուի չորս գրասենեակներու,

Ա. Թղթակցութեանց գրասենեակ
Բ. Արձանագրութեանց »
Գ. Համարակալութեան »
Դ. Ազգահամարի »
(Վիճակագրական)

5. Թղթակցութեանց գրասենեակը կը բաժնուի հետեւեալ ճիւղերու՝

Ա. — Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական, Կրօնական եւ Խառն Ժողովներու որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և ասոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնը:

Բ. — Ուսումնական Խորհրդոյ որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ եւ ասոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնը:

Գ. — Տնտեսական Խորհրդոյ որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ եւ ասոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնը:

շումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և ատոյց վերաբերեալ թղթակցութիւնք :

Դ. — Ելեւմտից Հոգաբարձութեան որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և անոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնք :

Ե. — Դատաստանական Խորհրդոյ որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և անոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնք :

Զ. — Վանօրէից Խորհրդոյ որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և անոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնք :

Է. — Կտակաց Հոգաբարձութեան որոշումներ, ատենագրութիւններ, արձանագրութիւններ և անոնց վերաբերեալ թղթակցութիւնք :

Ը. — Պետական Պաշտօնատանց հետ թուրքերէն թղթակցութեան և օտար լեզուներու թղթակցութիւնք և թարգմանութիւնք :

Թ. — Դաւառային Հարստահարութեանց վերաբերեալ արձանագրութիւնք և թղթակցութիւնք :

Ժ. — Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ ատենագրութիւնք, արձանագրութիւնք և թղթակցութիւնք :

ԺԱ. — Զանազանք :

Զ. Արձանագրութեան Գրասենեակը կը բաժնուի հետեւեալ ճիւղերու.

Ա. — Ստացուած և յուղարկուած ամէն լեզուէ և ամէն տեսակ թղթակցութիւններու, պաշտօնաթղթերու թիւը, թուականը, նիւթը, ըստ 5^{րդ} յօդուածի վերաբերեալ ճիւղը դասակարգեալ և մասնաւոր և առանձին տուժարներու մէջ արձանագրութիւնք :

Բ. — Ամէն թաղի, գիւղի, քաղա-

քի, վիճակի, Աղդ. Հաստատութեանց և Ընկերութեանց վերաբերեալ կառավարական վաւերացումներու ամէն մանրամասնութեամբ, ինչպէս՝ տեսակ, արժէք, սահմանք ևւն. մասնաւոր տուժարներու մէջ արձանագրութիւնք, այլ տեսակ շարժուն և անշարժ ստացուածոց մանրամասն արձանագրութիւնք : Ա.յս ամէնը թէ՛ տեսակի կարգաւ և թէ՛ ամէն մէկ վիճակի կամ թեմի յատուկ :

Գ. — Բոլոր վանքերու՝ ընդ որս Սոյ և Աղթամարայ և Երուսաղէմի վանուց, վանքապատկան բոլոր անշարժ ու շարժուն ստացուածոց մասնաւոր արձանագրութիւնք :

Դ. — Թուրքիայի թեմաք և զույգակաղրութեամբ պահպանութիւն ամէն տեսակ համարակալութեան վերաբերեալ թուղթերու, պաշտօնաթղթեր, թղթակցութիւնք՝ որոնց վերաբերեալ գործողութիւնք աւարտած են :

Ե. Համարակալութեան Գրասենեակը կը բաժնուի հետեւեալ ճիւղերու :

Ա. — Ազգային արոյ և այլ հասոյթից յատուկ համարակալութեան և տուժարներու արձանագրութիւնք :

Բ. — Ըստ սլուտճէի, ծախուց յատուկ համարակալութեան և տուժարներու արձանագրութիւնք :

Գ. — Մայր Տումարի արձանագրութիւնք (ըստ հաշուադիտական - Տումարակալութեան ամենակատարեալ գործեալ գրութեան) :

Դ. — Պատրիարքարանի Սնտուկ և գանձումներու ու վճարումներու գործողութիւնք և անոնց վերաբերեալ արձանագրութիւնք :

(Համարակալութեան Գրասենեակի

մէջ կը պահուին ընկալադրեր, պարտամուրհակներ, պանքայի հետ հաշուական թղթակցութիւնք, ստորագրեալ հաշուելիքներ և ամէն տեսակ հաշուական թղթեր, վաւերացուցեալ տուժարական արձանագրութեամբ : Եւ ամբողջական հաշուետուութենէ վերջ միայն ի պահ կը դրուին Արձանագրութեանց Գրասենեակին Դ. ճիւղին մէջ) :

Տ. Ազգահամարի Գրասենեակը կը բաժնուի հետեւեալ ճիւղերու.

Ա. — Պոլսոյ և շրջակայից, բոլոր Առաջնորդական կամ Վիճակային թեմերու ծնունդը, մահը, ամուսնութիւնք, սեռի, արուեստի եւն. դասակարգութեամբ, վիճակագրական կատարեալ գործեալ գրութեամբ արձանագրութիւնք :

Բ. — Դպրոցներու, աշակերտաց, Ուսուցչաց եւն. ուսումնական վիճակագրութիւնք :

Գ. — Ազգ. արոյ, Օսմ. Երեսփոխանական ընտրութեանց և Զինուորագրութեան օրինաց ծառայելու համար մասնաւոր վիճակագրական արձանագրութիւնք :

Դ. — Հայաբնակ վայրերու ոչ-հայ բնակչաց վերաբերեալ բազմատական վիճակագրական արձանագրութիւնք :

Ազգահամարի Գրասենեակը պարտաւոր է որոշեալ ժամանակներ՝ առնուադն տարին մի անգամ՝ տեղեկագիրներ պատրաստել, ուսումնասիրելով Ազգին նիւթական և բարոյական զարգացման կամ յետադիմութեան ընթացքը :

Զ. Վերողրեալ չորս գլխաւոր Գրասենեակները իրենց ճիւղերուն վերաբերեալ աշխատութեանց կանոնաւորապէս կատարման համար բաւական թուով պաշտօնեային կ'ունենան, որոց թիւը կը կրնայ կամ պակսիլ,

ըոց թիւը կրնայ աւելնալ կամ պակսիլ, ըստ պահանջմանց գործառնութեանց :

10. Պատրիարքարանի ամէն պաշտօնեայ, ըստ Ազգային Սահմանադրութեան 15^{րդ} յօդուածի, պատասխանատու է անմիջապէս իւր Դիւանապետին կամ Ելմտական Տեսչին :

11. Վերողրեալ չորս գլխաւոր գրասենեակներէն թղթակցութեանց, Ազգահամարի և Արձանագրութեանց պաշտօնէութիւնը, ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 14^{րդ} յօդուածի, Դիւանապետի անմիջական հրամանին ներքեւ կը գտնուին : Իսկ Համարակալութեան Գրասենեակի պաշտօնէութիւնը՝ Ելմտական Տեսչին հրամանին ներքեւ կը գործէ :

12. Ելմտական Տեսուչը Ազգ. Տնտեսական և Ելմտական Խորհուրդներու որոշմանց համաձայն գործառնութեանց առօրեայ վարիչը ու Համարակալութեան Դիւանի պատասխանատու Տնօրէն-Հսկիչն է :

13. Ազգ. Պատրիարքարանի ամբողջ գիւնական պաշտօնէութիւնը կ'ընտրուի միջմամբ, բաց ի Դիւանապետէն և Ելմտական Տեսչին : Դիւանական պաշտօնէութեան ընտրութեան ժամանակ՝ Դիւանապետներու և Ելմտական Տեսչի կարծիքը ևս բնականաբար պիտի ստացուի :

Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան ընդունելութեան, յառաջացման, հանգրստեան պայմաններու մասին մասնաւոր կանոնադիր մը պիտի պատրաստուի Ազգ. Վարչութեան կողմէ :

14. Ամէն Առաջնորդական կամ Վիճակային թեմ, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական Փոխանորդութիւնը, Երուսաղիմայ Պատրիարքութիւնը, Սոյ և Աղթամարայ Կաթողիկոսութիւնները,

պարտաւոր են ունենալ իրենց Դիւանատունները թղթակցութեանց, Արձանագրութեանց, Ազգահամարի եւ Համարակալութեան բաժանմունքով (ինչպէս որ վերը բացատրուած է) եւ ասոնց կարեւորութեան համաձայն բաւականաթիւ գիւանադպիրներով ու հաշուակարներով:

15. Ամէն Առաջնորդական կամ Վիճակային թեմերու, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական Փոխանորդութեան, Երուսաղէմի Պատրիարքութեան, Սոյ եւ Աղթամարայ Կաթողիկոսութիւններու, Դիւանատան եւ ասոնց Գրասենեակներու գործառնութիւնները սոյն Կանոնագրի 5^{րդ}, 6^{րդ}, 7^{րդ} եւ 8^{րդ} յօդուածներով որոշեալ ստորաբաժանումները պարտին ունենալ:

16. Ամէն Առաջնորդական կամ Վիճակային թեմեր, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական Փոխանորդութիւնը, Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը, Սոյ եւ Աղթամարայ Կաթողիկոսութիւնները, ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 14^{րդ} յօդուածի պարտին ունենալ Դիւանապետ մը, որոնց հանդէպ պատասխանատու են Դիւանատանց պաշտօնէութիւնը:

Ասոնք կ'ընտրուին միջմամբ, որ կը կատարուի ձեռամբ մասնագէտներու, ըստ տնօրինութեան Դաւառական վարչութեան Քաղաք. Ժողովներու:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐԲ

17. Ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 90^{րդ} յօդուածի, ամէն Հայ անհատ պարտաւոր է Ազգային Տուրք անուամբ տարեկան գումար մը վճարել Ազգ. Պատրիարքարանի, աղբիւն տեղական եւ ընդհ. ծախուց համար:

18. Ազգային Տուրքէ ազատ են՝

Ա. — Անչափահասները.

Բ. — Ապրուստի համար աշխատանք չունեցողները.

Գ. — Ապրուստի միջոցէ շուրջ անանկ աղքատները.

Դ. — Աստիկանութեան եւ զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուող զինուորները եւ փոքր սպայները:

19. Ազգ. Տուրքի բաշխումը կը կատարուի ըստ նիւթական կարողութեան մէն մի անհատի, Բոսլրէսսիմ սկզբունքին համաձայն:

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

20. Թէ՛ ի Կ. Պօլիս եւ թէ՛ ի դաւառ Առաջնորդական թեմերու կամ վիճակներու մէջ հաշուակալութեան միօրինակ դրութիւն կը գործադրուի:

Տնտեսական եւ Երմից Խորհուրդներ, Տնտեսական Տեսուչը եւ եթէ հարկ է՝ մասնագէտներ միանալով ամէն տեսակ հաշուետուութիւններու, հաշուեթուղթերու, ընկալագրերու, պայմանագրերու եւլն. ձևեր եւ ասոնց գործածութեան համար հարկաւոր հրահանգներ կը պատրաստեն ամէն մանրամասնութեամբ: Ասոնք Կեդր. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովէն կը վաւերացուին եւ ամենուրեք պարտաւորիչ են:

Առանց վաւերական օրինաւոր թուղթերու եւ ոչ մի հաշուեցոյց չէ ընդունելի:

21. Ազգային Հաշուական տարեգրութիւն է Յունուար 1ը:

Ամէն տեսակ հաշուեցոյց, վիճակացոյց, մարդահամար, պիւտճէ կը փակուին 31 Դեկտեմբերին: Ամէն տարւոյ Ապրիլի սկիզբը նախորդ տարւոյ հաշուական տուութիւնները փակուած, հաշուեկիւիւնները պատրաստուած եւ հաշուական տեղեկագիրները ամբողջացած պէտք է ըլլան:

ՊԻՒՏՃԷ

22. Ամէն տարւոյ Սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբը Դաւառներու մէջ՝ Դաւառային թեմական կամ վիճակային եւ Փոխանորդարանի մէջ՝ Պօլսոյ եւ չրջակայից Փոխանորդարանի իրաւասութեան ներքեւ գտնուող հաստատութեանց յառաջիկայ տարւոյ պիւտճէի ծրագիրը պատրաստուած պէտք է ըլլայ:

Եթէ այն թուականին պիւտճէի ծրագիր մը չէ պատրաստ, անմիջապէս ըննութիւն կը կատարուի եւ ասոնց պատճառ եղողները պատասխանատու կը մնան:

23. Վերողրեալ 22^{րդ} յօդուածի մէջ նշանակեալ պիւտճէի ծրագիրը մինչեւ Հոկ. 15 Դաւառային եւ Պօլսոյ ու չրջակայից պատկանեալ Ազգային հաստատութեանց եւ մարմիններու կողմանէ պատրաստուելէ եւ Դաւառային Ազգային Վարչութեանց կողմանէ ըննուելէ, եւ Դաւառ. Ազգ. Ընդհ. Ժողովներու կողմանէ ընդունուելէ վերջ կ'ուղարկուին Կ. Պօլսոյ Կեդր. Վարչութեան Տնտես. Խորհրդոյ:

Կեդր. Վարչութեան Տնտես. Խորհուրդը Նոյեմբեր 1էն մինչեւ Դեկտ. 1, մէկ ամսուան միջոցին հաւաքելով Դաւառական պիւտճէի ծրագրերը եւ միեւնոյն ժամանակ Սեպտ. 1էն մինչեւ Դեկտ. 1 պատրաստելով ու Ազգ. Քաղաք. Ժողովոյ ըննութեան ենթարկելով Ազգ. Կեդր. պիւտճէն, կը կազմէ Ազգ. Ընդհանուր պիւտճէի ծրագիրը եւ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Քաղաք. Ժողովոյ միջոցաւ կը ներկայացնէ Ազգ. Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովոյ:

Նոյն միամսեայ միջոցին Ազգ. Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովոյ կողմանէ նախապէս անուանեալ պիւտճէի Յանձ-

նաժողովը կը քննէ ներկայանալի պիւտճէին զանազան մասերը եւ պատրաստած կ'ըլլայ նաեւ իւր տեղեկագիրը, զոր միանգամայն կը ներկայացնէ Ընդհանուր Ժողովոյ:

24. Դաւառ. Ազգ. Ընդհ. Ժողովներու կողմանէ ընդունուած պիւտճէի ծրագիրը Կ. Պօլսոյ Ազգ. Ընդհ. Ժողովը կրնայ վաւերացնել նոյնութեամբ եւ կամ բարեփոխել, իսկ Պօլսոյ ու չրջակայից, Սոյ, Աղթամարայ, Երուսաղէմի վանքերու եւ Կեդր. պիւտճէներու ծրագիրը կրնայ վաւերացնել կամ փոխել եւ կամ ամբողջութեամբ մերժել:

25. Եթէ որ եւ է պատճառաւ մինչեւ Յունուար 1 կան պիւտճէի մասեր որք Ազգ. Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովէն առկալին վաւերացուած չըլլան՝ ա'յն վարչութիւնները որոնց կը վերաբերին ատոնք, արտօնեալ կը նկատուին մինչեւ որ նորերը վաւերացուին՝ նախորդ տարւոյ սովորական պիւտճէի վրայ ընթանալ:

26. Մերժուած կամ բարեփոխուած պիւտճէն անմիջապէս պատկանեալ Ազգ. Վարչութեան վերադարձուելով նոյն Վարչութիւնը պարտաւոր է առ առաւելն մինչեւ երկու ամիս սոյն Կանոնագրի 23^{րդ} յօդուածի առաջին պարբերութեան համաձայն նոր պիւտճէի ծրագիրը ներկայացնել Կեդրոնական Ազգ. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովոյ միջոցաւ՝ Ազգային Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովին:

27. Եթէ առաջին անգամ մերժուած կամ բարեփոխեալ պիւտճէն պատկանեալ Դաւառային կամ Կեդրոնական Վարչութեան եւ Դաւառ. Ընդհանուր Ժողովոյ կողմանէ փոփոխութեան չ'ենթարկուի, որով համամիտ չ'գտնուի Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյ

հետ ու իր մերժեալ կամ բարե-
փոխեալ պիւտճէն անփոփոխ վերա-
դարձնէ Ազգ. Բնդհ. Երեսփոխանա-
կան Ժողովին, այս պարագային՝ ե-
թէ մերժուածը Կ. Պոլսոյ Առաջնոր-
դական շրջանի կամ Կեդրոնական
պիւտճէն է, Կեդրոնական Վարչու-
թիւնն անմիջապէս կը հրաժարի, եւ
եթէ որ եւ է Գաւառի կը պատկանի,
պատկանեալ Գաւառ. Ժողովը կը հրա-
ժարի, եւ երկու կողմանց այս առ-
թիւ անհամաձայնութեան առարկայ
եղած կէտերու կամ խնդրոց մասին
նոյն Գաւառի Հայ Ժողովրդեան Ընդ-
հանրութեան կամքին դիմում ըլլալով
Երեսփոխանական նոր ընտրութիւն կը
կատարուի:

Այս ընտրութիւնները պէտք է վեր-
ջանան, առ առաւելն մինչեւ երկու
ամիս:

28. Նորընտիր եւ վերակազմեալ
Ազգ. Գաւառական Երեսփոխանական
Ընդհանուր Ժողովը պարտաւոր է ան-
միջապէս քննութեան առնել վէճի եւ
մերժման առարկայ պիւտճէի կէտերը,
ու մինչեւ մէկ ամիս իւր վճիռը ար-
ձակել:

29. — Վերակազմեալ Գաւառական
Ազգ. Ընդհանուր Ժողովոյ վճիռը՝ իբր
կամք պատկանեալ Գաւառի Ընդհա-
նուր Հայութեան, պարտաւորիչ պիտի
ըլլայ ամէնուն համար:

30. — Ամէն պիւտճէ կը բաղկանայ
երկու մասերէ՝

1. — Հասոյթք, 2. — Ծախք

Պիւտճէի մէն մի մասը կը պարունակէ.

1. — Սովորական պիւտճէ

2. — Արտասովոր »

Սովորական պիւտճէն կը կազմեն
ընթացիկ հասոյթք եւ ընթացիկ ծախք:

Արտասովոր պիւտճէն կը պարունա-

կէ բացառիկ հասոյթներ, առժամեայ
աուրք, բացառիկ նուիրատուութիւնք
են եւ. իսկ ծախսոց կողմը կ'արձանա-
գրուին արտակարգ ձեռնարկներու
վերաբերեալ ծախքեր, ինչպէս Վար-
ժարանայ, Կաճառներու, Թանգարան-
ներու, Հիւանդանոցներու, Եկեղեցի-
ներու եւ այլ շինութիւնք, նորոգու-
թիւնք, տոկոսներ, վերջապէս ընթա-
ցիկ հասոյթից եւ ծախսոց չվերաբերող
հասոյթք եւ ծախք:

31. — Ամէն պիւտճէի ծրագիր ան-
կատար է՝ եթէ չպարունակէր.

Ա. — Պատճառաբանող յառաջա-
րան մը, որուն մէջ մեկնուած շուսա-
բանուած եւ պաշտպանուած լլան
առաջարկեալ հասոյթք եւ ծախք:

Բ. — Թէ՛ հասոյթից եւ թէ՛ ծա-
խսոց կողմերը նշանակեալ գումարնե-
րու հետ նախորդ տարւոյ համապա-
տասխան թիւերը, յաւելման կամ
զիջման պատճառաբանութեամբ:

Գ. — Հաշուեկշիռի ձեով հասոյթք
եւ ծախք ուր երեւնայ հաւասարակշ-
ռութեան համար հարկաւոր գումարը:

Դ. — Հաւասարակշռութեան հա-
մար հարկաւոր երեւած գումարները
գանելու համար ցոյց տրուած մի-
ջոյններ:

32. — Մէն մի Գաւառական սովո-
րական պիւտճէի հասոյթի կողմը կը
նշանակուին՝

Ա. — Ազգային Տուրք.

Բ. — Կալուածական հողային հա-
սոյթք.

Գ. — Կտակներ.

Դ. — Տոկոսներ.

Ե. — Ենթադրեալ նուիրատուու-
թիւնք, Հանդանակութիւնք եւն.

2. — Եկեղեցական կամ Վանուց,
Գանձանակի եւն. եթէ թաղը եւ հասոյթք՝

Է. — Այլ զանազան հասոյթք.

Իսկ արտասովոր պիւտճէի հասոյ-
թից կողմը կը նշանակուին՝

Ա. — Փոխառութիւնք:

Բ. — Վաճառեալ կալուածոց կամ
չարժուն ստացուածոց հասոյթք:

Գ. — Բացառիկ նուիրատուու-
թիւնք:

Դ. — Զանազանք:

33. — Մէն մի Գաւառական սովո-
րական պիւտճէի ծախսոց կողմը կը
նշանակուին:

Ա. — Եկեղեցական ծախք

Բ. — Կրթական »

Գ. — Դիւանական »

Դ. — Տոկոսներ »

Ե. — Զանազան »

2. — Վանական »

Է. — Ազգատախանա »

Ը. — Որբախնամ »

Թ. — Հիւանդանոցի եւ բժշկական
ծախք.

Ժ. — Կալուածական անտեսութիւն
եւ հարկեր.

ԺԱ. — Առաջնորդարանի եւ Փոխա-
նորդարանի ծախք:

Իսկ արտասովոր պիւտճէի ծախսոց
կողմը կը նշանակուին՝

Ա. — Փոխառութիւնք.

Բ. — Գնուած շարժուն կամ ան-
շարժ ստացուածքներու փոխարէն.

Գ. — Երկրութիւնք եւ նորոգութիւնք
կալուածոց.

Դ. — Բացառիկ ձեռնարկներու ծախք.

Ե. — Զանազանք:

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

34. — Ազգային Սահմանադրու-
թեան հիմնական սկզբունքներու Ա. Բ.
Գ. Դ. Ե. Զ. յօդուածներու, եւ նոյն

Ազգ. Սահմանադրութեան 5, 15,
18, 28, 41, 44, 56, եւ 61-րդ յօդուած-
ներու համաձայն՝ մէն մի Ազգային
պաշտօնեայ, Ազգային մարմիններու,
Ժողովներու, Խորհուրդներու, Հոգա-
բարձութեանց եւ այլ անդամներ, վճար-
եալ թէ ոչ, անհատապէս եւ հաւաքա-
բար անմիջապէս պատասխանատու են,
ըստ օրինաւոր դատակարգութեան,
զիրենք ընտրող Ազգ. մարմիններուն:
Այս վերջիններն ալ իրենց կարգին,
անհատապէս եւ հաւաքաբար իրենց
ենթակայ բոլոր Խորհուրդներու եւ
Հոգաբարձութիւններու հետ միասին
պատասխանատու են Գաւառական կամ
Կեդրոնական Ազգ. Երեսփոխանական
Ընդհանուր Ժողովներուն:

35. — Ամէն Ազգային պաշտօնէի,
Ժողովի, Խորհրդոյ եւ որ եւ է Ազգային
մարմնոյ եւ ընկերութեան պատաս-
խանատուութիւնը, ոչ միայն բարոյա-
պէս է՝ այլ եւ նիւթապէս: Զեղ-
ծումներու եւ այլ պետական օրէնքնե-
րով պատժոյ ենթակայ գործողու-
թեանց համար պատասխանատուները
ենթակայ են նաեւ Պետական պատ-
ժական օրէնքներով դատապարտու-
թեան եւ պատժոյ:

Ամէն պաշտօնեայ, վճարեալ թէ ոչ,
պատասխանատու է իրեն յանձնուած
Ազգային ընչից, սեպհականութեանց,
աւանդներու պահպանման եւ բարոք
մատակարարութեան:

36. — Որեւէ Ազգային անհատ, պաշ-
տօնեայ թէ ոչ, աշխարհական թէ
կրօնական պաշտօնի մէջ կամ պաշ-
տօնէ դուրս, եթէ Ազգային Սահմա-
նադրութեան ոգւոյն կամ տառին հա-
կառակ վարմանը ունենայ, եւ այս
հաստատուի, Ազգային Երեսփոխա-
նական Ժողովոյ որոշմամբ, մշտնջենա-

ւորասէս և կամ՝ ժամանակաւոր կերպով կը գրկուի իւր Ազգ. իրաւունքներէն, այն է՝ ընտրող եւ ընտրելի ըլլալ, Ազգային պաշտօններու մասնակցիլ եւ կամ՝ ընկերութեանց անդամակցիլ. եւ այս կը հրատարակուի ի լուր համայն Հայութեան:

37.— Ամէն Ազգային պաշտօնեայ, Ժողովներու, Խորհուրդներու, Հոգաբարձութեանց, Ընկերութեանց անդամներ, անհատաբար և հաւաքաբար ա՛յն ժամանակ միայն պատահականաւորութենէ կ'ազատին, երբ կանոնաւոր հաշուետուութիւն կը կատարեն, եւ վաւերացուելով մաքուր հաշուետուութեան վկայական կը ստանան:

38.— Ըստ Ազգային Սահմանադրութեան 46^{րդ} յօդուածի չորրորդ եւ վեցերորդ պարբերութեանց, թէ՛ կեդրոնի և թէ՛ Փաւլառներու մէջ ոչ մի Ազգային անհատ, ոչ մի Ազգային պաշտօնեայ, ոչ մի Ժողովոյ, Խորհրդոյ կամ Հոգաբարձութեան անդամ անհատաբար թէ՛ հաւաքաբար չէ կարող ո՛րեւէ Ազգային կալուած գնել, վաճառել, գրաւի գնել, որ և է կալուածի չինութեան կամ վերանորոգութեան ձեռնարկել, որ և է կալուած, սեփականութիւն, գումար իւր կամ ուրիշ անհատի մը անուան արձանագրել եւ արձանագրել տալ, փոխառութիւն կամ փոխառութիւն կ'ընել, Ազգ. որեւէ իրաւունք կամ սեփականութիւն թողուլ կամ նստիլ, վստանդի ենթարկել, առանց կեդր. Վարչութեան հաւանութեան, կեդրոնական Երեսփոխանական Ժողովոյն վաւերացման և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքի Կնքով հաստատութեան:

39.— Վերողրեալ թիւ 38^{րդ} յօդուածի տրամադրութեանց ենթակայ են բոլոր վանքերու վանահայրեր, միաբանութիւններ, Երեսողէմայ Պատրիարք, միաբանութիւն, Սոյ եւ Ազգամարայ Կաթողիկոսութիւնները, եւ անոնց միաբանութիւնները:

40.— Ամէն Ազգային պաշտօնեայ կամ որ և է Ազգային մարմնոյ, Ժողովներու, Խորհուրդներու, Հոգաբարձութեանց անդամ, վճարուած թէ՛ ոչ, իր պաշտօնավարութեան չընթին լրանալուն, եւ եթէ անկէ առաջ հրաժարի՝ հրաժարականէն յետոյ, մինչև որ անհատապէս և հաւաքաբար համարատուութեամբ մաքուր հաշուետուութեան վկայական չ'ստանայ, չկրնար ընտրուիլ եւ կամ կոչուիլ Ազգային որ եւ է պաշտօնի:

41.— Ոչ մի Ազգային անհատ, Հաստատութիւն կամ Ընկերութիւն իրաւունք ունի յանուն եւ ի նպաստ Ազգ. Հաստատութեանց դրամ հաւաքել, նուէր կամ կտակ ընդունիլ, միջամտել այսպիսի գործողութեանց՝ առանց պատկանեալ Փաւլառական կամ Կեդր. Ազգ. Վարչութեան կողմանէ գրաւոր արտօնութիւն ստանալու:

42.— Ո՛չ մի անհատ կամ Ազգային պաշտօնեայ և կամ մարմին կարող է իւր քով պահել եւ կամ այլոց ի պահ տալ Ազգ. Հաստատութեանց, Ընկերութեանց պատկանեալ որ եւ է դրամ կամ արժեթուղթ, պարտամուրհակ, կամ արժեքաւոր որ եւ է նիւթ, կալուածութուղթ եւ կամ հաշուական տումար եւ այլ թուղթեր:

43.— Ազգային Հաստատութեանց, Ընկերութեանց գանձադահներ պարտաւոր են, ի բաց առեալ ընթացիկ աւօրեայ ծախքերու յատուկ փոքր դումարներ, մնացորդ պատրաստ դրամը ամբողջապէս փոխանցելի դրամատան յանձնել, ընթացիկ հաշիւ բանալով անոնց հետ: Սակայն պանքայի մէջ յանուն Հաստատութեան պիտի բացուի հաշիւը եւ առնուազն երկու ստորագրութիւն պիտի ցոյց տրուի գանձման համար:

44.— Ամէն տեղ ուր որ Ազգային չինութիւն եւ կալուած կայ, պատկանեալ թեմի Ազգ. մարմինը պարտաւոր է ապահովագրութեան դնել:

ՄՄ Բալագիտական գրադարան

MAL014125

